

2009
2024

15 РОКІВ РОЗВИТКУ,
СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ
І МІНІМІЗАЦІЇ БАР'ЄРІВ

ПАРАСОЛЬКА
Parasolka

Комітет медичної допомоги
в Закарпатті

ДАЛІ ТІЛЬКИ РОЗВИТОК

Попри те, що переважно ми називаємо центр «Парасолька» пілотним проектом, який, безумовно, є позитивним прикладом впровадження в країні реформи деінституціалізації, але для всіх причетних, передусім для команди Комітету медичної допомоги в Закарпатті, заклад був життєвою необхідністю – в усіх сенсах. Успіхи вихованців Вільшанського дитячого будинку-інтернату спонукали нас до створення нового середовища, де можна було б ще краще реалізувати їхній потенціал, а він був очевидним! Цьогоріч Соціальному абілітаційно-реабілітаційному центру «Парасолька» 15 років, і це означає, що ми все зробили правильно і не даремно.

Кожна дата мотивує до підбиття підсумків, але наша «Парасолька» – це постійний рух, процес, а поточні результати відчувають і бачать краще ті, хто пам'ятають початок, адже були до нього причетними. Наше сьогодні – це величезний здобуток наполегливої праці Комітету, Асоціації «Парасолька» (Швейцарія), колективу Центру за сприяння відповідних державних відомств та керівництва органів місцевого самоврядування міста Тячів. Наразі 25 людей з інвалідністю, які проживають у «Парасольці», мають плани і бажання, формулюють свою точку зору, самореалізують себе у творчості і мистецтві, інтегровані у Тячівську міську громаду, ставши невід'ємною її частиною, дружать із сусідами, дбають про благоустрій своєї спільної домівки, гастролюють за кордоном, допомагають Українському війську, вчатьса самостійності у побуті і прийнятті рішень... Наше сьогодні – це діючі майстерні, відділення раннього втручання та надання соціальних послуг... Чи мріяли ми про таке 15 років тому? Ні, не мріяли, а планували нашу роботу таким чином, щоб це стало можливим.

Ми жодного разу не дозволили собі одягнути рожеві окуляри, не ставили кінцевої мети, зосереджувалися на пошуку балансу між «хочемо», «потребуємо» і «можемо». Те, що змогли, відповідає потребам і соціальної сфери, і її ключових суб'єктів – осіб з інвалідністю. Рушійною силою змін в європейських країнах були зусилля батьків дітей з інвалідністю, і незалежна Україна нехай навздогінно, але теж йде цим шляхом. Водночас 15 років тому ми мали справу з вихованцями державного закладу інтернатного типу, а вже зараз ми можемо, у тому числі, підтримувати родини у забезпеченні якісними соціальними послугами дітей та дорослих з інвалідністю. Нами продовжують рухати здобутки підопічних, запити і потреби клієнтів з-за меж закладу. Наша мета – досягти того рівня нормалізації суспільства, коли кожен, не залежно від свого стану здоров'я чи особливостей розвитку, відчуватиме себе рівним серед рівних. Упевнені, що найближчим часом реалізуємо напрям підтриманого проживання, розширимо напрямки зайнятості підопічних «Парасольки», зробимо заклад більш енергонезалежним. Вже зведені стіни ми точно зможемо наповнити життям, правильними змістами і необхідним функціоналом.

У часи, коли країна переживає історичні злами, позитивні звершення набувають особливого значення – їх хочеться продовжувати і поглиблювати. Тому ми рухаємося далі!

Наталія Кабацій,
директорка Благодійної організації
«Благодійний фонд «Комітет медичної
допомоги в Закарпатті»

НАШ ШЛЯХ РОЗВИТКУ

- 1997 Зародження ідеї створення спеціалізованого центру для проживання молодих людей з інвалідністю – випускників Вільшанського дитячого будинку-інтернату
- 2005 Затвердження проєкту створення Центру «Парасолька»
- 2006 Обрано місце для майбутнього закладу – місто Тячів Закарпатської області
- 2006 Діти з Вільшанського інтернату виступають з концертами у Швейцарії, де презентують новий україно-швейцарський проєкт
- 2007 Ремонтні роботи у придбаній будівлі та підготовка соціально-педагогічної концепції закладу
- 2007 Створення Асоціації «Парасолька» в Швейцарії як дочірньої організації Асоціації «Мережа «Швейцарія – Закарпаття / Україна» (NeSTU)

16 жовтня 2009 року

Урочисте відкриття Молодіжного відділення
Вільшанського дитячого будинку-інтернату –
майбутньої Кошунської установи «Соціальний
абілітаційно-реабілітаційний центр «Парасолька»
Закарпатської обласної ради

- 2010 Відкриття перших майстерень і формування стратегії розвитку сільськогосподарського напрямку
- 2018 Центр «Парасолька» стає самостійною юридичною одиницею
- 2019 Відкриття відділення раннього втручання
- 2021 Реконструкція будівлі з майстернями, облаштування там адміністративних приміщень
- 2022 Відкриття Відділення надання соціальних послуг
- 2022 Початок будівництва будівлі для започаткування «Школи тимчасового проживання» та відкриття нової майстерні – інклюзивної кафе-кондитерської

ВІТАЮ З «НАПІВКРУГЛИМ» ДНЕМ НАРОДЖЕННЯ!

Здається, ніби минуло усього пару років з того часу, як отримав перший дзвінок від тоді ще незнайомої мені пані Моніки Фішер. За кілька тижнів тодішня президентка Асоціації «Парасолька» разом із майбутньою директоркою Центру «Парасолька» Оксаною Лукач та іншими членами Асоціації були у саду в швейцарському центрі «Бюхегоф» в Лосторфі. Вони буквально закидали мене питаннями про нашу роботу з людьми з інвалідністю. Я намагався відповісти на всі їхні питання, але абсолютно нічого не знав про ситуацію у цій сфері в Україні.

15 років промайнули дуже швидко, і протягом цього часу «вірус української «Парасольки» вразив і мене. Тогочасний ще пілотний проєкт Центру «Парасолька» за короткий час став зразковим закладом для всієї України. Фахівці та отримувачі послуг з різних куточків країни змогли переконатися, що особи з інвалідністю дійсно можуть працювати, інтегруватися і соціалізуватися, бути повноправною і важливою частиною суспільства, надзвичайно збагачуючи його. Фахові конференції за участі експертів з України та Швейцарії, які часто проходили у залі Центру, також допомогли поширити ці ідеї по всій країні.

Однак для того, щоб залишатися зразковою установою, потрібен постійний розвиток. За 15 років заклад із Центру для проживання 25 осіб перетворився на багатопрофільну компетентну установу для роботи з і ДЛЯ людей з інвалідністю. Раннє втручання та супровід дитини, зайнятість для осіб ззовні та денне перебування, Школа підготовки до самостійного проживання, яка зараз створюється з метою підвищення спроможності клієнтів в домашніх умовах, а в планах навіть невелика кав'ярня – все це розширює послуги Центру. Що ще попереду? Упевнений, ми ще здивуємося!

Від імені всієї Президії Асоціації «Парасолька» я хотів би привітати вас зі Швейцарії з усіма вашими здобутками. Усі ви разом – як підопічні, так і працівники Центру, уже багато чого досягли, і це є приводом для гордості. Ми будемо раді підтримувати вас у наступні роки і робитимемо все, що в наших силах, у цей дуже складний для України час.

З нетерпінням чекаю на наш наступний візит, щоб ми могли обійняти вас усіх.

Андреас Шмід,
Президент
Асоціації «Парасолька»

УСЕ НАЙКРАЩЕ ВТІЛЮЄМО У НАШИХ ПІДОПІЧНИХ

Останні 5 років Парасолька набирає нових обертів у розвитку закладу. Насамперед хочеться звернути увагу на підопічних, які постійно проживають у закладі. Вони стали більш самостійними, набули нових умінь та навичок. Привітність, увага персоналу допомагають налагодити чудову атмосферу на заняттях та у побуті. Хлопці та дівчата із задоволенням працюють у майстернях – тчуть, займаються фільтцюванням, малюють, а з початком війни виливають для наших воїнів окопні свічки, виготовляють чугайстри. З допомогою чудових педагогів люди з інвалідністю розвивають свої творчі здібності – співають, грають на музичних інструментах, танцюють...

Працетерапією для них є підсобне господарство. У теплиці та на городі вирощують екологічно чисті овочі. Велика територія потопає в квітах, які також доглядають наші підопічні. У рамках підготовки до самостійного життя в закладі щосереді проводимо «дні самостійності», коли наші вихованці куховарять, пере, прасує, шиє. Власноруч приготованими смаколиками ласують самі та пригощають друзів.

Найближчим часом запрацює «Школа підтриманого проживання», де підопічні по черзі зможуть під дбайливим супроводом вчитися самостійному життю. Ми нарешті можемо говорити про послугу раннього втручання, яка надається в нашому Центрі, – це не про лікування діагнозу, а про допомогу батькам в адаптації до сприйняття проблеми. З дітьми проводяться індивідуальні та групові заняття, а наприкінці кожного працівники обов'язково консультують батьків, як потрібно працювати з дитиною, щоб покращити не тільки її стан, а й атмосферу вдома. Оскільки ця послуга в Україні є новою, то дуже важливими і корисними є різноманітні консультативно-навчальні тренінги від швейцарських фахівців, організовані Комітетом медичної допомоги в Закарпатті, у яких беруть участь співробітники Центру.

Тепер на базі закладу надається послуга денного догляду для дітей та дорослих з інвалідністю, які проживають в громадах. Головною метою є соціалізувати дітей та дорослих людей, урізноманітнити їхню зайнятість, допомогти батькам, які можуть не переживати за своїх дітей, адже увесь день вони знаходяться під кваліфікованим доглядом. Високий професіоналізм наших співробітників, їхнє вміння добре спланувати роботу, підібрати те, що зацікавить кожного клієнта закладу, є запорукою хороших результатів. Ми вже їх бачимо і не збираємося зупинятися на досягнутому.

Оксана Лукач,
директорка Комунальної установи
«Соціальний абілітаційно-
реабілітаційний центр «Парасолька»
Закарпатської обласної ради

УСПІХ – ЦЕ ЗАВЖДИ РЕЗУЛЬТАТ СПІЛЬНИХ ЗУСИЛЬ

Відзначаючи 15-річчя Центру «Парасолька», ми передусім говоримо про очевидний успіх первинного задуму, який на сьогодні набув інституціоналізованої форми і став взірцем правильної організаційної роботи. Завдяки ініціативі благодійників, в області з'явився заклад, який є домівкою для 25 людей з інвалідністю, причому домівкою у найкращих проявах. І Закарпатська обласна рада робить усе, аби так було і надалі. Ми пишаємося вихованцями закладу, які демонструють свої таланти, вміння вправно вести господарство, облаштовувати побут, створювати чудові вироби у майстернях, зокрема й ті, що допомагають нашим Захисникам і Захисницям. Не менш важливо, що підопічні «Парасольки» навчилися дружити, підтримувати один одного. Упевнений, що прикладом тут є колектив Центру, який формує здорове середовище для соціалізації та всебічного розвитку молоді.

Пріоритет для обласної влади – підтримувати подальшу розбудову Центру «Парасолька», у тому числі, й надалі залучаючи донорську допомогу для поліпшення матеріально-технічної бази комунальної установи, масштабувати її позитивний досвід як в межах області, так і для всієї країни. Досягнення Центру вже оцінили на загальнодержавному рівні, відзначивши їх як одні з кращих після детальної перевірки обласних комунальних закладів соціальної сфери Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини. Упевнений, що попереду нові здобутки, заради яких продовжуємо консолідувати зусилля державного та неурядового секторів, міжнародних донорів та партнерів.

Василь Дем'янчук,
заступник голови
Закарпатської обласної ради

ІНТЕГРАЦІЯ В ГРОМАДУ – ВАЖЛИВИЙ ПОКАЗНИК СОЦІАЛІЗАЦІЇ ЛЮДИНИ

Свого часу з ідеєю створення у місті центру постійного проживання для осіб з інвалідністю до Тячівської міської ради звернулися представниці Благодійної організації «Комітет медичної допомоги в Закарпатті». І цю ідею я підтримав. Завдяки партнерській співпраці Комітету та Асоціації «Парасолька» зі Швейцарії, участі благодійників з краю Височина (Чехія) у жовтні 2009 року відкрито Центр «Парасолька». На той час це було відділення для 25 повнолітніх осіб з інвалідністю – вихованців Вільшанського дитячого будинку. Наша громада сприяла інтеграції нових мешканців у громаду. Ця інтеграція вимагала зміни ставлення суспільства до людей з інвалідністю та була спрямована на боротьбу зі стереотипами та проявами дискримінації.

Для нашого міста і громади Центр відіграє важливу роль, адже частково розв'язує проблему адаптації людей з інвалідністю, стимулює їх до власного розвитку і самореалізації, дає можливість здійснити соціально-побутову адаптацію до життя. На базі Центру створено музичну групу «Парасолька», яка є окрасою багатьох культурно-мистецьких заходів міста та громади, а це один із прикладів соціалізації та суспільної інтеграції осіб з інвалідністю.

До речі, троє мешканців Центру є членами молодіжної ради при міській раді, що вказує на те, що соціальна інтеграція є двостороннім процесом: з одного боку, він про готовність людей з інвалідністю увійти у життя звичайного суспільства в якості повноправних учасників, а з іншого, – про готовність суспільства прийняти їх у такій якості.

Іван Ковач,
Тячівський міський голова

Протягом останніх п'яти років на базі «Парасольки» запрацювали два нові відділення, в яких надаються соціальні послуги особам з інвалідністю із сімей, у тому числі, і з Тячівської громади. Родини, які виховують дітей з інвалідністю, отримують додаткову допомогу, що дозволяє забезпечувати належний догляд і виховання, зменшуючи тиск і навантаження на батьків.

Хочу окремо подякувати партнерам та спонсорам зі Швейцарії за надану допомогу у створенні та розбудові нашої «Парасольки», за постійну благодійну підтримку, а персоналу закладу висловити слова вдячності за якісну роботу, добросовісне, чуйне та терпеливе ставлення до підопічних та клієнтів Центру.

РОЗВИТОК ЧЕРЕЗ ТВОРЧІСТЬ

Працюючи протягом тривалого часу з вихованцями «Парасольки», я зрозуміла досить просту істину – системна робота з будь-якими людьми, навіть із серйозними ментальними порушеннями, приносить неочікувані, хороші і навіть надзвичайно високі результати щодо сприйняття, відтворення мелодики і ритму... А найбільше моральне й естетичне задоволення як педагогу мені приносить спостерігати за розвитком умінь наших підопічних передавати характер вокального, хореографічного чи інструментального твору. Вони навчилися сценічної культури, на виступах поведуться, як справжні артисти, а головне – їм це подобається, і від того маємо щоразу кращі результати наших мистецьких занять.

Наталія Бокоч,
музичний педагог

«Парасольці» точно є, чим пишатися. Вихованцям закладу неодноразово аплодували на фестивалях у Фрібурзі (Швейцарія), Будапешті (Угорщина), Пельгржимові (Чехія), а також на вітчизняних сценах – на фестивалях «Барви життя» у Києві, «Золотий птах» у Вінниці, на численних заходах у Закарпатській області.

Ужгород (Україна)

Пельгржимов (Чехія)

Будапешт (Угорщина)

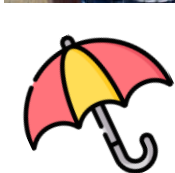

Тячів (Україна)

УМІЄМО ТВОРИТИ І СТВОРЮВАТИ

МЕНШЕ БАР'ЄРІВ

З відкриттям у 2019 році у структурі Центру «Парасолька» відділення раннього втручання, а у 2022-му – відділення надання соціальних послуг для закладу почався новий етап розвитку. Зараз для місцевих мешканців доступні послуги стаціонарного і денного догляду, соціально-психологічної реабілітації, абілітації, раннього втручання, а у подальшому – підтриманого проживання, тимчасового перепочинку для батьків дітей з інвалідністю, 5-денного стаціонару... Зараз клієнтами нових відділень є 34 родини з Тячівської та навколишніх громад.

Мені подобається, як побудований процес розвитку дітей у відділенні раннього втручання. На заняттях дитина дізнається багато нового, цікавого, адже заняття різні – інтерактивні та динамічні. Спеціалісти доброзичливі, уважні до дітей, завжди дружні у спілкуванні з батьками. Дякую за можливість для своєї дитини відвідувати «Парасольку».

Вікторія Олаг, мама Назара – клієнти Відділення раннього втручання

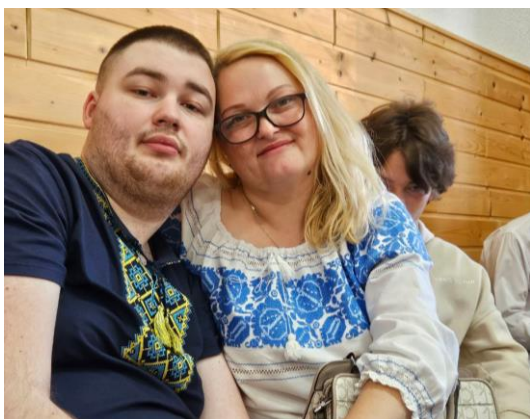
Хочу подякувати колективу Центру «Парасолька». Фахівчині привітні, щирі, доброзичливі. Заняття завжди цікаві і різноманітні, часто проводяться у формі гри, тож дитині завжди цікаво, і час проходить дуже швидко. Відчуваємо індивідуальний підхід до кожної дитини.

Людмила Матковська, мама Юлії – клієнти Відділення раннього втручання

БІЛЬШЕ МОЖЛИВОСТЕЙ

Василько завжди залюбки їде на заняття. Там кожен спеціаліст живе своєю справою, намагаючись організувати заняття так, щоб дітям було цікаво відповідно до віку та загального стану. Проводяться і масові заходи, в яких беруть участь усі дітки.

Дуже важливо, що є такий заклад, куди можуть прийти на денний догляд не тільки діти, але й молоді люди з інвалідністю, адже вони так само потребують вражень та спілкування поза межами дому. А для нас, батьків, є можливість за цей час вирішити якісь свої справи. Бажаю Центру «Парасолька» розвитку та процвітання!

Галина Палінкаш, мама Василя – клієнти Відділення надання соціальних послуг

Дуже дякую «Парасольці» за можливість отримувати послугу денного догляду для мого сина. У заклад Максим їде, ніби до себе додому. Там тепло зустрічають і організують різні цікаві заняття. Фахівці відділення дуже уважно ставляться до кожної дитини. А коли добре нашим діткам, то і ми, батьки, щасливі.

Велика подяка засновникам та спонсорам за створення такого відділення в нашому місті.

Надія Біляк, мама Максима – клієнти Відділення надання соціальних послуг

ЦІКАВІ ФАКТИ

Пошук місця для Центру «Парасолька» тривав довго, адже був принциповий критерій – заклад мав з'явитися у межах міста, бажано адміністративного центру. Так ми домандрували до Тячева, де знайшлася вдала локація і, що важливо, склалися конструктивні відносини з місцевою владою. Наші контакти міцнішали, і теперішній високий рівень інтеграції і закладу, і його підопічних у громаду, у тому числі, заслуга Тячівської міської об'єднаної територіальної громади. Свого часу керівництво міської ради мало можливість побачити, як функціонують подібні установи у Швейцарії, що додало аргументів щодо цінності нової установи для регіону.

Ще під час гастролей вихованців Вільшанського дитячого будинку-інтернату у Швейцарії в 2006 році було зроблено випадкове фото колективу під парасолькою. Але згодом саме ця світлина надихнула на ідею назви майбутнього закладу, тим більше, що символізм виявився доволі змістовним і відповідав місії Центру – захистити і забезпечити необхідними послугами осіб з інвалідністю, створити для них комфортні умови життя. Відтоді **парасолька** – це символ і Центру, і Асоціації, яка підтримує відповідні ініціативи Комітету медичної допомоги в Закарпатті.

ЛЮБИМО КРАСНОМОВНІ АРХІВНІ ФОТО

2009

2024

Як заклад опинився у Тячеві?

Чому саме «Парасолька»?

ПАРАСОЛЬКА Parasolka 15 років

**БЛАГОДІЙНА ОРГАНІЗАЦІЯ
«БЛАГОДІЙНИЙ ФОНД
«КОМІТЕТ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ
В ЗАКАРПАТТІ»**

Наші акаунти та способи зворотного зв'язку:

<http://cam-z.org/>

<https://www.facebook.com/camzukraine>

https://www.instagram.com/camz_ua/

Адреса в Ужгороді:

пл. Корятовича, 2/2, м. Ужгород,
Закарпатська область, Україна, 88000

Тел.: +38 098 976-69-29

e-mail: camzua@gmail.com

**СОЦІАЛЬНИЙ АБІЛІТАЦІЙНО-
РЕАБІЛІТАЦІЙНИЙ ЦЕНТР
«ПАРАСОЛЬКА»**

Адреса в Тячеві:

вул. Леонтовича, 60А, м. Тячів,
Закарпатська область, Україна, 90500

Тел.: +38 096 282-10-10, +38 068 918-61-99

e-mail: parasolka_sarc@ukr.net

